

Jaarrekening 2010

Apeldoorn, 22 februari 2011

Inhoudsopgave

A) Jaarrekening	3
<i>Algemeen.....</i>	3
<i>Grondslagen voor waardering van activa en passiva.....</i>	4
<i>Grondslagen voor resultaatbepaling</i>	4
<i>Managementsamenvatting.....</i>	5
<i>Balans politieregio Noord- en Oost- Gelderland.....</i>	7
<i>Toelichting op de balans</i>	7
<i>Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten</i>	10
<i>Exploitatierkening politieregio Noord- en Oost- Gelderland.....</i>	11
<i>Toelichting op de exploitatierkening</i>	12
B) Overige gegevens	15
<i>Ratio's.....</i>	15
<i>Risicoparagraaf.....</i>	15
<i>Treasuryparagraaf.....</i>	17
<i>Gebeurtenissen na balansdatum</i>	17
<i>Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens</i>	17
<i>Controleverklaring.....</i>	18
C) Bijlagen en modellen BZK	20

Bijlagen:

BM Balans	Balans na resultaatbestemming 2010
BM Expl rek	Exploitatierkening en resultaatbestemming 2010
BM Kasstroom	Kasstroomoverzicht 2010
BM P info	Personeelsinformatie 2010

A) Jaarrekening

Algemeen

In deze jaarrekening is een algemene beschouwing opgenomen, waarin op hoofdlijnen nader wordt ingegaan op het financiële resultaat van het boekjaar en waarbij tevens de meest relevante afwijkingen ten opzichte van de begroting worden aangegeven.

Bij het samenstellen van de jaarrekening is uitgegaan van de begroting 2010. Tussentijds hebben er geen begrotingswijzigingen plaatsgevonden. Deze is goedgekeurd in het Regionaal College van november 2009 en is ingediend bij het Ministerie van Veiligheid en Justitie. De jaarrekening 2010 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de korpsbeheerder.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

De jaarrekening 2010 van de politieregio Noord- en Oost-Gelderland is opgesteld met inachtneming van de volgende regelingen:

- het Besluit Comptabele Regelgeving Regionale Politiekorpsen van 28 maart 1994, zoals laatstelijk gewijzigd bij besluit van 15 december 2003.
- De ministeriële regeling HAP van 19 december 2003 (EA2003/84532).
- Aangepaste modellen zoals voorgeschreven vanuit ministerie van VenJ.

Materiele vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van de daarop gebaseerde lineaire afschrijvingen, berekend met inachtneming van de geraamde economische levensduur van de betreffende activa. In de ministeriële regeling HAP is een aantal afschrijvingstermijnen geüniformeerd om te komen tot een betere vergelijkbaarheid van de vermogenspositie van de regio's. Materiële vaste activa die op 1 januari 1994 uit de ontvlechting zijn verkregen, zijn gewaardeerd tegen vervangingswaarde, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De activeringsgrens is vastgesteld op € 5.000.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijs.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde voor zover nodig onder aftrek van een voorziening wegens eventuele oninbaarheid.

Voorzieningen

Voorzieningen worden op de balans opgenomen voor;

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is in te schatten;
- Op de balansdatum aanwezige risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- Lasten die in een volgend verslagjaar zullen worden gemaakt, als de oorsprong voor die lasten in het verslagjaar of in een voorgaand verslagjaar ligt, en de voorziening er toe dient de lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal verslagjaren.

Schulden

De schulden worden tegen nominale waarde opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De bepaling van het resultaat hangt nauw samen met de waardering van de activa en passiva. De baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt; verliezen en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar zijn verwerkt indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Managementsamenvatting

Het jaar 2010 is financieel gezien een bewogen jaar geweest met veel ontwikkelingen en bewegingen in de politieorganisaties. De eerste stappen zijn landelijk gezet in de richting van een nationaal politiekorps. De financiële crisis noopt tot beslissingen, die de komende jaren nog verder impact zullen hebben op de nieuw in te delen regionale politiekorpsen.

Binnen het korps is de visie op de toekomst vertaald in een veiligheidsstrategie en zijn de eerste stappen gezet om dit te gaan vertalen en voornamelijk om meerjarig het financieel meest haalbare organisatieniveau te bepalen.

Resultaat normale bedrijfsvoering

Het landelijke effect op 2010 is in financiële zin redelijk beperkt gebleven. Maar gezien onze eigen meerjarige resultaatontwikkeling is vanuit het management besloten om sterk te gaan sturen op de exploitatielasten om deze te verlagen. De sturing en behoudend besteedgedrag hebben tot een nog positiever resultaat geleid dan verwacht werd vanuit de tussentijdse managementsrapportages en heeft er vervolgens toe geleid dat het jaar afgesloten werd met een negatief resultaat van € 2.060.000

Ten opzichte van de begroting zijn de lasten lager. Over alle kosten, behalve de rentelasten, is een lager uitgavenniveau te zien.

Samenvatting exploitatierekening 2010		
<i>bedragen *€ 1000</i>	begroting 2010	jaarrekening 2010
totaal bijdragen	€ 136.495	€ 136.340
exploitatiekosten	€ 142.709	€ 138.400
resultaat normale bedrijfsvoering	€ -6.213	€ -2.060
saldo buitengewone lasten / baten	€ -	€ -
Totaal resultaat	€ -6.213	€ -2.060

Rijksbijdragen

De daling in de rijksbijdragen houdt verband met de landelijke bezuinigingen. Binnen de bijzondere rijksbijdragen is de hogere bate door de partiële toekenning van prestatiegelden vanuit 2009.

Exploitatie lasten

De loonkosten zijn ten opzichte van voorgaand jaar per saldo ongeveer gelijk. Er is nog steeds sprake van een overbezetting van personeel ten opzichte van begrote personeelsbezetting.

De materiële lasten zijn ten opzichte van de begroting lager wat vooral veroorzaakt wordt door een lager volume aan bestedingen en in het bijzonder door lagere automatiseringslasten.

Resultaatbestemming

Het negatieve resultaat uit de exploitatie over 2010 bedraagt € 2.060.000 en wordt onttrokken aan de algemene reserve. Dit is in de jaarrekening verwerkt.

Vermogen en financiering

Samenvatting balans 2010		
<i>bedragen *€ 1000</i>	31-12-2010	31-12-2009
activa	98.752	99.343
vast	87.778	98.579
vlottend	10.974	764
passiva	98.752	99.343
eigen vermogen	34.311	36.371
voorzieningen	4.296	3.554
schulden	60.144	59.418

Activa

De afname van de activa komt in het bijzonder door de afname van de vaste activa. De daling van vaste activa wordt verklaard door enerzijds de afschrijvingskosten van de vaste activa en anderzijds de overgang van de Gemeenschappelijke Meldkamer Apeldoorn (GMA) activa naar de Meldkamer Oost Nederland (MON). In de financiële vaste activa is de rentedragende lening in 2010 door VtsPN afgelost. De deelneming blijft staan.

De toename van de vlottende activa wordt veroorzaakt door een stijging van de liquide middelen als gevolg van de achterblijvende investeringen in 2010. Tevens is hier de voorfinanciering aan de MON opgenomen.

Passiva

Het negatieve resultaat van 2010 is in mindering gebracht op het eigen vermogen. De voorzieningen laten een lichte stijging zien welke te maken heeft met de vorming van de frictiekosten voorziening m.b.t. de MON. Het schuldenniveau is nagenoeg gelijk gebleven.

Balans politieregio Noord- en Oost Gelderland

BALANS PER 31 DECEMBER 2010			BEDRAGEN x € 1.000		
ACTIVA	31-12-2010	31-12-2009	PASSIVA	31-12-2010	31-12-2009
1 VASTE ACTIVA			3 EIGEN VERMOGEN		
1a Materiële Vaste Activa	87.445	94.592	3a Algemene Reserve	34.311	36.371
1b Financiële Vaste Activa	334	3.986	3b Bestemmingsreserves	-	-
	87.778	98.579		34.311	36.371
2 VLOTTENDE ACTIVA			4 VOORZIENINGEN	4.296	3.554
2a Vorderingen & overlopende activa	7.040	764	5 LANGLOPENDE SCHULDEN	39.750	40.750
2b Liquide Middelen	3.934	-	6 KORTLOPENDE SCHULDEN		
	10.974	764	6a Schulden & overlopende passiva	20.394	18.118
			6b Liquide Middelen	-	550
				20.394	18.668
TOTAAL ACTIVA	98.752	99.343	TOTAAL PASSIVA	98.752	99.343

Toelichting op de balans

Activa

Materiële vaste activa

De volgende tabel geeft het verloop op hoofdlijnen van de boekwaarde van de vaste activa aan.

Boekwaarde 31 december 2009	94.592
Bij: Investerings	4.101
Af: Desinvesterings	3.122
Af: Afschrijvings	8.126
Boekwaarde 31 december 2010	87.445

Investerings

De investeringens hebben betrekking op vervoer, huisvesting en operationele middelen. In 2010 hebben de regulier geplande investeringens grotendeels niet plaatsgevonden. Het totaal bedrag van daadwerkelijke investeringens is onder het begrote kredietbedrag gebleven. De voornaamste reden van het niet besteden van kredieten is de ontwikkeling van de nieuwe huisvestingstrategie. Het gevolg hiervan is dat de geplande investeringens in huisvesting gewijzigd zijn in de loop van het jaar en het resultaat is dat een gedeelte van de geplande investeringens geen doorgang hebben gevonden en komen te vervallen. Daarnaast is door vertraging in vervanging van voertuigen, het resterende aangevraagde kredietbedrag van 2010 doorgeschoven naar 2011 zodat de vervanging ongestoord kan plaatsvinden.

Financiële vaste activa

Hieronder wordt het samenwerkingsverband met de voorziening tot samenwerking Politie Nederland (VtsPN) tot uitdrukking gebracht. Deze deelname bestond tot 2010 uit twee componentens. De eerste component betreft een rentedragende achtergestelde lening. Deze rentedragende lening was opgenomen tegen nominale waarde van € 3.793.000. Deze lening is in 2010 geheel terugbetaald door VtsPN en is dus per 31 december 2010 van de balans.

De tweede component betreft een bijdrage in het ledenkapitaal (renteloos).

De bijdrage in het ledenkapitaal bedraagt € 333.578 en is ten opzichte van voorgaand jaar gewijzigd. In 2006 is deze afgewaardeerd naar € 193.591. Landelijk is besloten om deze bijdrage tegen verkrijgingprijs op de balans te waarderen.

Deze € 139.987 is ten gunste van het resultaat gekomen.

Vorderings

De vorderings hebben betrekking op het rijk, de politieregio's, publiekrechtelijke instellingen en van bedrijven te ontvangen bedragen. De voorschotten hebben betrekking op het eigen personeel, welke voorvloeien uit CAO regelingen zoals o.a. het fietsenplan.

Nieuwe post is de financiering aan de MON. De voorfinanciering van de MON heeft betrekking op de investeringen. Er wordt maandelijks op afgelost, met het bedrag van de gezamenlijke afschrijvingen op de vaste activa binnen de MON. Over deze voorfinanciering (gemiddelde boekwaarde) wordt 4,8 % rente vergoed.

Onder de vorderingen zijn ook de overlopende posten opgenomen. Er is geen voorziening voor dubieuze debiteuren opgenomen vanwege de inschatting dat alle vorderingen inbaar zijn.

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen de rekening courant kredieten bij het ministerie van Financiën in het kader van Geïntegreerd Middelenbeheer. Overtollige gelden worden uitgezet conform de richtlijnen welke zijn opgenomen in het "Treasury Statuut Politieregio Noord- en Oost-Gelderland". De stijging van het saldo is het gevolg van lagere bestedingen en minder investeringen in 2010.

Passiva

Eigen vermogen

Het rekeningresultaat 2010 is conform de regelgeving direct in de uiteindelijke cijfers verwerkt. Er bestaan vergaande plannen om in 2011 een deel van het eigen vermogen af te romen. Deze plannen zijn in 2010 concreet geworden en zullen inhouden dat per december 2011 in totaal voor € 13.747.000 van het eigen vermogen zal worden afgeroomd.

Algemene reserve

De algemene reserve betreft het deel van het eigen vermogen waaraan door het regionaal college geen specifieke bestemming is gegeven. De volgende tabel geeft het verloop van de algemene reserve aan.

(Bedragen x € 1.000)

Saldo 31 december 2009	36.371
Resultaatverwerking	2.060-
Boekwaarde 31 december 2010	34.311

Voorzieningen

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Saldo 31-12-2009	Mutaties 2010			Saldo 31-12-10
		Storting	Uitgaven	Vrijval	
Tijdelijke Ouderen Regeling	25	-	24	1	-
Wachtgelden / WW	225	118	170	-	173
C & C	408	564	408	-	564
MON	-	751	41	140	570
Ambtsjubileum	2.896	343	250	-	2.989
Totaal voorzieningen	3.554	1.776	892	141	4.296

Voorziening tijdelijke ouderenregeling

De voorziening voor de uitgaven van de ouderenregeling is in maart beëindigd. De voorziening was gebaseerd op het aantal medewerkers maal de gemiddelde salarislust, verhoogd met de verloftijd over de TOR-periode. De voorziening was toereikend.

Wachtgeldvoorziening

De wachtgeldvoorziening heeft tot doel claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige verplichtingen. Om deze lasten de komende periode te kunnen dekken is een bedrag van € 118.000 gedoteerd.

Voorziening consolidatie & concentratie

De voorziening C&C is ultimo 2010 gedoteerd met een bedrag van € 564.000. De verwachting is dat het uitfaseren van de rekencentrum hogere lasten met zich meebrengt dan in de eerste instantie rekening mee gehouden was.

Voorziening ambtsjubilea

De voorziening ambtsjubilea is gevormd ten behoeve van toekomstige uitbetalingen in verband met jubilea. De uitkomst per ultimo 2010 heeft een storting in de voorziening tot gevolg gehad van € 343.000.

Voorziening MON

Door het samenvoegen van de twee meldkamers in Zwolle en Apeldoorn ontstaan er frictiekosten op het gebied van personeel, huisvesting en overige zaken. Voor de regio NOG betekent dit de komende jaren nog een (extra) kostenpost van € 751.000. In november 2010 blijkt de voorziening te hoog en is deze met € 140.000 bijgesteld naar € 611.000. Kosten ten laste van de voorziening in 2010 is € 41.000. Saldo voor deze voorziening is per ultimo 2010 € 570.000.

Langlopende schulden

Op 8 juni 2004 is door de regio een overeenkomst aangegaan met de ABN AMRO-bank (voorheen Fortis-bank) voor een langlopende lening van € 20 miljoen. Deze is per 1 juli 2006 opgenomen en heeft een looptijd van 20 jaar. Het rentepercentage is voor de eerste 10 jaar vastgelegd op 5,07%. Aflossing vindt achteraf op de eerste dag van het volgende kwartaal plaats. Per 31 december 2010 was het saldo van de lening € 15,75 miljoen. Hiervan is het deel dat in 2011 zal worden afgelost (€ 1 miljoen) opgenomen onder kortlopende schulden. Er zijn voor deze lening geen zekerheden gesteld.

Daarnaast is bij het Ministerie van Financiën per 15 augustus 2008 een aflossingvrije lening van € 25 miljoen afgesloten met een looptijd van 10 jaar. Het rentepercentage van deze lening is 4,42%. Aflossing van de volledige lening vindt plaats op 15 augustus 2018.

Schulden en overlopende passiva

(Bedragen x € 1.000)

Omschrijving	31-12-10	31-12-09
Crediteuren	2.377	2.299
Nog te betalen belastingen/premies	5.781	5.737
Te betalen vakantiegeld/eindejaarsuitkering	3.145	3.124
Verlofstuwmeer	1.994	1.906
Overige overlopende passiva	5.382	3.744
Rijksbijdragen	1.714	1.309
Boekwaarde 31 december 2009	20.394	18.118

De nog te betalen belastingen en premies hebben betrekking op de af te dragen loonheffing en sociale premies van de maand december en de te betalen inhoudingen voor derden.

Verlofstuwmeer: Het totaal aan openstaand saldo vakantie, overwerk en meeruren is aan het einde van 2010 met 4.100 uren gestegen ten opzichte 2009. Het gemiddelde aantal uitstaande uren per fte is daarmee licht gestegen. Door het management is gestuurd op het opnemen van de overuren en meeruren (lager lasten in 2010). De stijging van het saldo komt nagenoeg geheel door de vakantie-uren.

De overige overlopende passiva hebben betrekking op nog te betalen bedragen en nog niet bestede projectgelden (SAOP en Kiezen of Helen). Tevens zijn hier opgenomen de aflossingstermijnen 2010 van de langlopende lening.

De rijksbijdragen hebben betrekking op gelabelde gelden welke specifiek bedoeld zijn voor projecten of waar de bijdrage afhankelijk is van de behaalde prestatie. Een aantal projecten loopt nog door in 2011. De niet behaalde prestaties in 2010 zullen afgerekend worden in 2011.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen en rechten

Er wordt een aantal panden gehuurd waarvan de huurtermijnen variëren. De gehuurde panden zijn enkele teambureaus en spreekuurlocaties. Het gaat om 19 huurlocaties met een totale jaarlijkse huurprijs van circa € 390.000.

De 26 korpsen dragen bij aan de financiering van de vtsPN. Jaarlijks wordt in de algemene vergadering van vtsPN besloten of een bijstorting vanuit de leden benodigd is. In 2010 heeft er vooralsnog geen storting plaatsgevonden.

Inkoop aanvulling Pensioen:

Gezien de onzekerheid over de omvang en wijze van berekening van een eventuele verplichting voor de inkoop van aanvullend pensioen kan het korps afzien van kwantificering van de vermoedelijke verplichting. Bij de opmaak van de concept openingsbalans zal onderzoek worden gedaan naar de gevolgen per medewerker, het korps en de Nederlandse Politie als geheel, evenals de controleerbaarheid ervan.

Eerst dan wordt een voorziening mogelijk en zal naar verwachting pas in de openingsbalans van 1 januari 2012 worden opgenomen.

Arbeidsverlies door RPU:

Gezien de onzekerheid over de omvang en wijze van berekening van een eventuele verplichting voor financiële gevolgen van de regeling partieel uittreden kan het korps afzien van kwantificering van de vermoedelijke verplichting. Bij de opmaak van de concept openingsbalans zal onderzoek worden gedaan naar de gevolgen per medewerker, het korps en de Nederlandse Politie als geheel, evenals de controleerbaarheid ervan. Eerst dan wordt een voorziening mogelijk en zal naar verwachting pas in de openingsbalans van 1 januari 2012 worden opgenomen.

Exploitatierkening

Exploitatierkening en resultaatbestemming Noord Oost Gelderland			
Bedragen x €1.000			
	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
Bijdragen			
Rijksbijdragen BZK	133.222	134.211	135.529
Rijksbijdragen overige departementen	1.406	1.740	1.879
Overige bijdragen [o.a.gemeenten]	1.867	389	516
Totaal bijdragen	136.495	136.340	137.924
Exploitatiekosten			
Personeel	104.178	103.959	104.006
Rente	1.699	1.764	1.728
Opleiding en vorming	1.994	1.780	2.472
Huisvesting	9.302	8.728	9.570
Vervoer	4.886	4.717	4.597
Verbindingen en automatisering	15.384	13.600	15.396
Geweldmiddelen en uitrusting	1.025	976	1.048
Operationeel	1.916	1.661	2.164
Beheer	4.010	2.857	2.872
Overige	(1.684)	(1.640)	(1.504)
Totaal exploitatiekosten	142.709	138.400	142.349
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	(6.213)	(2.060)	(4.425)
Buitengewone lasten	-	-	1.638
Buitengewone baten	-	-	3.415
Exploitatieresultaat	(6.213)	(2.060)	(2.648)

	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
Resultaatbestemming,			
Mutaties bestemmingsreserves			
Toevoegingen bestemmingsreserves	-	-	-
Onttrekkingen bestemmingsreserves	-	-	-
Saldo mutaties bestemmingsreserves	-	-	-
Mutaties algemene reserve			
Toevoeging algemene reserve	-	-	-
Onttrekkingen algemene reserve	6.213	2.060	2.648
Saldo mutaties algemene reserve	(6.213)	(2.060)	(2.648)
Bestemming Exploitatieresultaat	(6.213)	(2.060)	(2.648)

Toelichting op de exploitatierekening

BATEN

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen bestaan uit een drietal posten, namelijk de algemene bijdrage, de bijzondere bijdragen en de overige bijdragen.

*bedragen *€ 1000*

Specificatie Rijksbijdragen	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
Algemene Bijdrage BZK	125.127	125.886	129.485
Bijzondere Bijdrage BZK	8.095	8.325	6.044
Overige Bijdragen	3.273	2.129	2.395
	136.495	136.340	137.924

Algemene bijdrage

Op basis van de circulaire is aan de regio een rijksbijdrage van € 125.886.000 toegekend. Dit is een toename van € 759.000 ten opzichte van de begroting en een afname van € 3.599.000 ten opzichte van 2009. De toename betreft vooral de compensatie voor kosten voortvloeiend uit de arbeidsvoorwaarden. Ten opzichte van 2009 is de daling verklaarbaar door de verwerking van de landelijke bezuinigingen.

Bijzondere bijdragen

De bijzondere bijdragen zijn in het verslagjaar 2010 gestegen ten opzichte van 2009 (€ 2.281.000) en ten opzichte van de begroting (€ 230.000). De stijging ten opzichte van vorig jaar komt grotendeels door de toekenning van de prestatiefinanciering over 2009. Deze toekenning heeft medio 2010 plaatsgevonden. Ten opzichte van de begroting is de stijging verklaarbaar door de vrijval van gereserveerde gelden voor het Programma Versterking Opsporing (PVO). Er is voor € 185.000 meer geïnvesteerd in opsporingsactiviteiten vanuit dit programma. Dit sluit tevens aan bij de landelijke tendens om meer in opsporing te investeren en hiervoor worden gelabelde gelden toegekend door het Ministerie.

Overige bijdragen

De bijdrage is gedaald ten opzichte van de begroting en vorig jaar. Er zijn gelden ontvangen vanuit diverse gemeenten voor diverse projecten, zoals het samenwerkingsproject "Kiezen of helen". Voor het project "Kiezen of Helen" was er al vorig jaar subsidie ontvangen waarvan € 388.000 besteed is in 2010. Het niet bestede bedrag staat nog op balans gereserveerd.

De subsidieontvangsten zijn specifiek voor projecten bedoeld, indien de gelden niet volledig besteed zijn in 2010, dan wordt het resterende bedrag gereserveerd op balans voor toekomstige bestedingen. Het effect hiervan is dat de bijdrage in 2010 lager is ten opzichte van de begroting.

Daarnaast wordt net als voorgaande jaren een bijdrage ontvangen welke betrekking heeft op Beleidsintensivering Verkeer. Deze wordt verstrekt door het Landelijk Parket Team Verkeer (LPTV), voorheen BVOM genaamd. De bijdrage is medio 2010 definitief vastgesteld en is € 200.000 lager dan begroot toegekend vanuit het ministerie. De lagere bijdrage zal structureel zijn en zal zijn vertaling moeten terug vinden in de personeelsbezetting van het verkeers-team.

LASTEN

Personeel

Specificatie baten en lasten personeel	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
	Begroting 2010	Realisatie 2010	Budgetverschil	Realisatie 2009
Totaal lasten	111.488	114.178	-2.690	114.134
Vaste looncomponent	76.292	73.761	2.531	74.289
Sociale lasten	19.942	19.588	353	19.518
Variabele looncomponent	3.777	3.944	-168	4.336
Levensloopbijdragen	3.082	2.978	104	2.973
Toevoeging voorziening	300	1.212	-912	742
Overige personeelskosten	3.432	5.037	-1.606	4.528
Vrijwillige politie	83	77	6	74
Personeel van derden	4.580	7.580	-2.999	7.674
Totaal baten	7.310	10.219	-2.909	10.128
Detachering	6.390	8.583	-2.193	8.131
Exogeen	0	110	-110	53
Overige baten	920	1.526	-606	1.944
Totaal resultaat P	104.178	103.959	219	104.005

Door gewijzigde regelgeving vanuit ministerie VenJ wordt het in- en uitleen van personeel, de splitsing van baten en lasten, op de rekening personeel van derden en detachering geboekt. In voorgaande jaren werd het gesaldeerd geboekt op de rekening personeel van derden.

Personele lasten

De personele lasten zijn in 2010 ten opzichte van 2009 licht gedaald met € 46.000 en ten opzichte van de begroting met € 219.000. Door de vertraging in de invoering van het landelijk functiehuis en de lagere pensioenlasten in 2010 ontstond er een positieve afwijking ten opzichte van de begroting, deze afwijking wordt teniet gedaan door de hogere lasten vanwege een hogere personeelsbezetting. Ten opzichte van 2009 hebben er geen grote CAO uitwerkingen zich voorgedaan en daarom liggen de lasten in lijn met vorig jaar.

De regio is eind 2010 uitgekomen op een personeelsbezetting die hoger is dan begroot en tevens binnen de bandbreedte van de sterkteafpraak gebleven die gemaakt is met het Ministerie van BZK. De eindsterkte, inclusief 50% van de studenten, bedraagt 1715 fte. Deze telling is nog conform de oude definities, waarbij scheiding tussen executief en administratief/technisch personeel wordt gemaakt en waarbij de studenten voor 50% geteld worden.

Materieel

<i>bedragen * € 1000</i>	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Verschil
Rente	1.699	1.764	65-
Opleiding en vorming	1.994	1.780	214
Huisvesting	9.302	8.728	574
Vervoer	4.886	4.717	170
Verbindingen en automatisering	15.384	13.600	1.784
Geweldmiddelen en uitrusting	1.025	976	49
Operationeel	1.916	1.661	255
Beheer	3.850	2.856	993
Overige	1.524	1.640	116
	38.531	34.442	4.090

Rente

De post "rente" is een saldo van betaalde en ontvangen rentebedragen. Door de huidige economische crisis zijn de financiële marktrentepercentages lager dan begroot waren en hierdoor vallen de rentebaten lager uit.

Opleiding en vorming

Bij opleidingen is een onderschijding te zien ten opzichte van de begroting. Het niet volledig uitputten van het budget wordt onder andere veroorzaakt door het verschuiven van een aantal trainingen (o.a. rechtbanktrainingen) naar 2011. Het lagere aantal aspiranten welke aangenomen zijn in 2010 resulteert in lagere lasten op aanschaf van materiële middelen.

Huisvesting

De totale lasten voor huisvesting zijn ten opzichte van de begroting lager uitgevallen, dit is te wijten aan een tweetal redenen. Ten eerste is door het ontwikkelen van een nieuwe huisvestingstrategie en daaraan gekoppeld een strategisch huisvestingsplan, besloten om de investeringen op huisvestingsgebied te minimaliseren. Hierbij worden de veiligheidsaspecten en welzijn van personeel niet uit het oog verloren. Ondertussen is door diverse andere ontwikkelingen de uitvoering van deze strategie en daaraan gekoppeld het huisvestingsplan vertraagd. Het gevolg hiervan is dat de begrote afschrijvingskosten niet gerealiseerd worden en dus positief resultaat. Een ander effect van de ontwikkeling van het nieuwe plan is dat de preventieve onderhoudsactiviteiten vertraagd worden en hierdoor dus lagere lasten dan in de begroting rekening mee gehouden was.

Vervoer

De gerealiseerde vervoerskosten zijn lager uitgevallen dan begroot was. Regionaal wordt er een nieuw voertuigenplan opgesteld waarin de definitieve types en aantallen nog benoemd moeten worden. Omdat deze keuzes nog niet duidelijk zijn heeft dit ertoe geleid dat de vervanging van voertuigen vertraging heeft opgelopen. Hierdoor wordt er een positief effect behaald op de afschrijvingskosten van voertuigen. Wel zijn de brandstoflasten veel hoger uitgevallen door landelijk hogere brandstofprijzen en hierdoor wordt het positieve verschil geringer.

Verbinding en automatisering

De lasten over 2010 zijn lager dan begroot en dit wordt voornamelijk verklaard door lagere doorberekende lasten vanuit vtsPN over vorig jaar en lagere regiobrede verbindingskosten. Dit heeft geleid tot een positiever resultaat in 2010. Daarnaast is er door de landelijke ontwikkelingen en bezuinigingen veel minder geïnvesteerd in projectontwikkelingen op ICT gebied en hierdoor dus lagere lasten.

Geweldmiddelen en uitrusting

De lasten van geweldsmiddelen en uitrusting zijn nagenoeg conform begroting besteed.

Operationeel

De post operationele activiteiten bestaat voornamelijk uit opsporingsactiviteiten. In het kader van procesverbetering opsporing worden veel opsporingactiviteiten uitgevoerd, maar hier staan wel extra gelabelde opbrengsten tegenover welke onder de rijksbijdragen staan verantwoord. In 2010 zijn de landelijke opsporingslasten lager uitgevallen dan begroot was en dit resulteert in lagere lasten voor onze regio.

Beheer

De beheerslasten laten over de gehele lijn lagere bestedingen zien. Gezien de geprognosticeerde regionale overschrijding is vanuit het management besloten om behoudend te gaan besteden en dit heeft geresulteerd in een positief effect op de beheerslasten. Ten opzichte van vorig jaar zijn de lasten nagenoeg in lijn gebleven. Ten opzichte van de begroting is de daling verklaarbaar door het niet realiseren van een begrote onvoorziene bedrag.

Overige

Binnen deze kostengroep worden hoofdzakelijk de bijdragen aan en van andere regio's verantwoord in verband met interregionale verplichtingen. Vanwege hogere inzet van personeel dan overeengekomen heeft dit geresulteerd in hogere ontvangsten in 2010.

B) Overige gegevens

Ratio's

Ter beoordeling van de begroting en jaarrekening van het korps is in het verleden door het ministerie van VenJ (voorheen BZK) een tweetal indicatoren geformuleerd welke inzicht geven in de verhouding personeelskosten ten opzichte van de materiële kosten en de vermogenspositie van het korps.

De Solvabiliteits-ratio (S- ratio) wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het totaal vermogen. Voor 2010 komt deze uit op 34,7% (2009;36,6%). Ten opzichte van de voorgaande jaren betekent dit een lichte verlaging, wat voor een groot deel veroorzaakt wordt door de daling van het eigen vermogen.

De Personeels-ratio (P- ratio) wordt bepaald door het saldo van de totale personeelslasten inclusief opleidingskosten te delen door de som van de rijksbijdragen en gemeentelijke bijdragen. Voor 2010 komt dit kengetal uit op 77,6% (2009;77,2%). Ten opzichte van de voorgaande jaren is dit een stijging, die veroorzaakt wordt door een hogere personele sterkte en daaraan gerelateerd hogere personele lasten. In het bijzonder de hogere personele lasten door de arbeidsvoorwaarden.

ratio's	P-ratio	S-ratio
2009	77,2%	36,6%
2010	77,6%	34,7%

Risicoparaagraaf

De risicoparaagraaf gaat nader in op de risico's waarvan de financiële omvang op de balansdatum niet of nauwelijks is te bepalen.

Rijksbezuinigingen en landelijke organisatie aanpassing

Door de slechte economische omstandigheden moet het rijk nog meer bezuinigen dan in eerdere akkoorden is vastgelegd. Het financieel perspectief voor de politieregio wordt in belangrijke mate bepaald door de bezuinigingen van het Rijk. In het regeerakkoord is vanaf 2011 tevens budget toegevoegd aan het politiebudget voor de operationele sterkte, maar een komende herverdeling van het totale budget (herijking BVS), alsmede de vorming van de nationale politie en een politie diensten centrum, zijn factoren die een grote onzekerheid veroorzaken.

Personeelssterkte en loonsom

Binnen de formatie en bezetting is in de meerjarenbegroting een aantal belangrijke uitgangspunten en aannames gedaan. Een groot deel van de huidige functies keert in de nieuwe (toekomstige) formatie niet terug. Echter indien het laten dalen van de bezetting niet of slechts gedeeltelijk gaat lukken, dan heeft dit direct gevolgen op het exploitatieresultaat meerjarig. Er is immers altijd sprake van een cumulatief effect.

Verder is in 2010 rekening gehouden met een nabetaling salaris als gevolg van de invoering van het landelijk functiehuis. Als kortlopende schuld is 0,7% van de loonsom (landelijke aanname) gereserveerd om eventuele betalingen met terugwerkende kracht tot 1 januari 2010 te kunnen voldoen.

Beleidsintensiveringen

Aan de bijzondere bijdragen voor o.a. de beleidsintensiveringen, aantal wijkagenten en forensische medewerkers, zijn voorwaarden verbonden. De toetsing of aan deze voorwaarden is voldaan gebeurd volgens de najaarscirculaire 2007 pas achteraf na vier jaar (peildatum 31 december 2011). Bij het niet behalen van de voorwaarden leidt dit tot een terugbetaling van (een deel van) de ontvangen gelden.

HBO-niveau opsporing

Op 31 december 2012 wordt het aantal hoger opgeleiden binnen de opsporing gemeten. Indien hierbij landelijk de afgesproken 1.300 fte niet wordt behaald conform de hiervoor aangegeven verdeelsleutel, wordt de rijksbijdrage van het betreffende korps verminderd met een bepaald bedrag per minder aangestelde fte per jaar.

ICT-kosten

Door de VtsPN is de afgelopen jaren een aantal grote automatiseringstrajecten in gang gezet. De kosten hiervan zijn voor korpsen nauwelijks te beïnvloeden. Bij de regiokorpsen bestaat onzekerheid over de duur van diverse projecten en de gevolgen daarvan in de komende jaren. Daarnaast zal door de VtsPN de komende jaren meer de nadruk worden gelegd om de begroting (deels) om te zetten naar productbegrotingen. Ook dit heeft –afhankelijk van verschillende factoren- gevolgen voor de bijdrage aan de VtsPN.

Treasuryparagraaf

Gelet op de wettelijke bepalingen is door de regio een treasury- statuut opgesteld. Dit gewijzigde treasury-statuut is op 8 november 2007 opnieuw vastgesteld door het Regionaal College.

Algemene ontwikkelingen

Alle uitzettingen van liquide middelen zijn gedaan via het Geïntegreerd middelen beheer van het Ministerie van Financiën. In 2010 steeg de liquiditeitspositie van de regio. De stijging werd veroorzaakt door een lager bestedingsgedrag en minder investeringen.

Renteverloop

Het afgelopen jaar is het rentepercentage fors teruggelopen. In 2008 was de gemiddelde rentevergoeding op onze rekening Courant 2,4 %, in 2009 was dit 0,73 % en over 2010 was dit nog maar 0,44%. Dit had tot gevolg dat de renteopbrengsten van de uitgezette gelden op deposito en de rekening-courant sterk zijn teruggelopen.

Leningenportefeuille

De regio beschikt per 1 juli 2006 over een langlopende lening van € 20 miljoen bij de ABN AMRO-bank (voorheen Fortisbank). De lening heeft een rentevast periode van 10 jaar met een rentepercentage van 5,07%.

In 2010 is hierop een bedrag van € 1 miljoen afgelost. Het saldo van de lening was per 31 december 2010 € 15,75 miljoen. Daarnaast heeft de regio in 2008 een langlopende lening van € 25 miljoen afgesloten bij het ministerie van Financiën. De lening betreft een aflossingvrije lening met looptijd van 10 jaar en een rentepercentage van 4,42%.

De regio heeft bij het ministerie van Financiën een rekening-courant kredietfaciliteit met een plafond van € 14 miljoen. De rente is variabel.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen relevante gebeurtenissen na balansdatum.

Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens

In het jaar 2010 zijn er geen personen die onder de vermelding van de WOPT vallen.

Controleverklaring

Aan het regionaal college van Regiopolitie Noord- en Oost-Gelderland te Apeldoorn

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2010 van Regiopolitie Noord- en Oost-Gelderland te Apeldoorn gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2010, de exploitatierekening over 2010, het kasstroomoverzicht over 2010, de gegevens ten aanzien van het vermogen 2010 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de regionaal korpsbeheerder

De regionaal korpsbeheerder is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit comptabele regelgeving regionale politiekorpsen en de Regeling HAP.

Tevens is de regionaal korpsbeheerder verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met het in bijlage 1 bij het Controleprotocol regionale politiekorpsen (kenmerk DBC/CWZ/WVOB, nr. 2009-000034754 d.d. 29 januari 2009) opgenomen normenkader van relevante wet- en regelgeving.

De regionaal korpsbeheerder is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als hij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 14, lid 3 van het Besluit comptabele regelgeving regionale politiekorpsen. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol regionale politiekorpsen (kenmerk DBC/CWZ/WVOB, nr. 2009-000034754 d.d. 29 januari 2009). Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de politieregio. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door de regionaal korpsbeheer van de politieregio gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Regiopolitie Noord- en Oost-Gelderland per 31 december 2010 en van het resultaat over 2010 in overeenstemming met het Besluit comptabele regelgeving regionale politiekorpsen en de Regeling HAP.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat de bedragen in overeenstemming zijn met het in bijlage 1 bij het Controleprotocol regionale politiekorpsen (kenmerk DBC/CWZIWVOB, nr. 2009-000034754 d.d. 29 januari 2009) opgenomen normenkader van relevante wet- en regelgeving.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Verder melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 22 februari 2011
Deloitte Accountants B.V.
Was getekend: drs. M. Knip RA

C) Bijlagen en modellen BZK jaarrekening 2010

Balans (na resultaatbestemming) Noord Oost Gelderland		
Bedragen x €1.000		
	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa	87.445	94.593
Financiële vaste activa	334	3.986
Totaal vaste activa	87.778	98.579
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen en overlopende activa	7.040	764
Liquide middelen	3.934	-
Totaal vlottende activa	10.973	764
TOTAAL ACTIVA	98.752	99.343

	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
PASSIVA		
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	34.311	36.371
Bestemmingsreserves	-	-
Totaal eigen vermogen	34.311	36.371
VOORZIENINGEN	4.296	3.554
LANGLOPENDE SCHULDEN	39.750	40.750
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Schulden en overlopende passiva	20.394	18.118
Rekening-courant krediet	-	550
Totaal kortlopende schulden	20.394	18.668
TOTAAL PASSIVA	98.752	99.343

Solvabiliteitsratio = Eigen vermogen/balanstotaal in %	35%	37%
Bufferfunctie		
EV / gem.bijdragen afgelopen 3 jaar in %	28%	28%

Exploitierekening en resultaatbestemming Noord Oost Gelderland			
Bedragen x € 1.000			
	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
Bijdragen			
Rijksbijdragen BZK	133.222	134.211	135.529
Rijksbijdragen overige departementen	1.406	1.740	1.879
Overige bijdragen [o.a.gemeenten]	1.867	389	516
Totaal bijdragen	136.495	136.340	137.924
Exploitiatiekosten			
Personeel	104.178	103.959	104.006
Rente	1.699	1.764	1.728
Opleiding en vorming	1.994	1.780	2.472
Huisvesting	9.302	8.728	9.570
Vervoer	4.886	4.717	4.597
Verbindingen en automatisering	15.384	13.600	15.396
Geweldmiddelen en uitrusting	1.025	976	1.048
Operationeel	1.916	1.661	2.164
Beheer	4.010	2.857	2.872
Overige	(1.684)	(1.640)	(1.504)
Totaal exploitatiekosten	142.709	138.400	142.349
Resultaat uit normale bedrijfsvoering	(6.213)	(2.060)	(4.425)
Buitengewone lasten	-	-	1.638
Buitengewone baten	-	-	3.415
Exploitatieresultaat	(6.213)	(2.060)	(2.648)

	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
Resultaatbestemming,			
Mutaties bestemmingsreserves			
Toevoegingen bestemmingsreserves	-	-	-
Onttrekkingen bestemmingsreserves	-	-	-
Saldo mutaties bestemmingsreserves	-	-	-
Mutaties algemene reserve			
Toevoeging algemene reserve	-	-	-
Onttrekkingen algemene reserve	6.213	2.060	2.648
Saldo mutaties algemene reserve	(6.213)	(2.060)	(2.648)
Bestemming Exploitatieresultaat	(6.213)	(2.060)	(2.648)

Kasstroomoverzicht Noord Oost Gelderland

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
Beginstand liquide middelen	(5.643)	(550)	4.248
Operationele activiteiten			
Exploitatieresultaat	(6.213)	(2.060)	(2.648)
Afschrijvingen vaste activa	9.693	8.126	8.597
Mutatie voorzieningen	(61)	743	(1.990)
Overige mutaties eigen vermogen	-	-	-
Mutatie werkkapitaal (excl. liquide middelen)	750	(4.000)	(731)
Kasstroom operationele activiteiten	4.169	2.809	3.228
Investeringsactiviteiten			
Investerings materiële vaste activa	13.196	4.101	9.442
Desinvesteringen materiële vaste activa	1.648	3.123	2.416
Investerings financiële vaste activa	-	140	-
Desinvesteringen financiële vaste activa	-	3.793	-
Kasstroom investeringsactiviteiten	(11.548)	2.675	(7.026)
Financieringsactiviteiten			
Ontvangsten langlopende schulden	-	-	-
Aflossingen langlopende schulden	1.000	1.000	1.000
Kasstroom financieringsactiviteiten	(1.000)	(1.000)	(1.000)
Totaal kasstroom	(8.379)	4.484	(4.798)
Eindstand liquide middelen	(14.022)	3.934	(550)

Personeelsinformatie Noord Oost Gelderland

	Begroting 2010	Jaarrekening 2010	Jaarrekening 2009
--	-------------------	----------------------	----------------------

Regulier personeel

<i>Sterkte aanvang boekjaar in FTE</i>	1.659	1.662	1.646
Instroom studenten	56	47	67
Instroom overig (incl. toename deeltijd)	15	15	54
Uitstroom (incl. afname deeltijd)	131	71	105
Sterkte einde boekjaar in FTE	1.599	1.654	1.662

Noot: De uitstroom op 31 december van enig jaar wordt in het jaar erop pas in de uitstroom opgenomen.

Overdracht sterkte i.v.m. onderlinge samenwerkingsverbanden

Overdracht naar andere regio *	-	-	-
Overdracht van regio *	-	-	-
Sterkte einde boekjaar in FTE [na overdracht]	1.599	1.654	1.662

* De regio, die fte's naar een andere regio overdraagt, zorgt voor de afstemming van deze fte's.

Sterkteafpraak BZK in FTE	1.636	1.636	1.617
Formatie in FTE	1.550	1.550	1.711

Studenten

<i>Aantal studenten aanvang boekjaar</i>	176	165	201
Instroom nieuwe studenten	53	17	36
Uitval	6	7	5
Uitstroom naar regulier personeel	56	47	67
Aantal studenten einde boekjaar	167	129	165

Aantal studenten einde boekjaar met salariskorting

-

Eindsterktes speciale categorieën personeel (in FTE tenzij anders vermeld)

Exogeen gefinancierden	50	30	74,40
Gedetacheerden van andere korpsen (ingehuurd)	70	48	48,84
Gedetacheerden naar andere korpsen (uitgeleend)	45	39	43,00
Personeel ingeleend van andere organisatie (of aandeel in swv)**	-	6	1,22
Personeel uitgeleend aan andere organisatie (of aandeel aan swv)**			
Voormalig personeel (wachtgeld/ww/wao) [personen]	5	9	13,00
Vrijwilligers (personen)	50	43	45,00
Aantal maanden TOR	-	5,00	174,00

** bijvoorbeeld samenwerking meldkamer of detachering veiligheidsregio

Sterkte t.l.v. rijksbijdrage Nederlandse politie	1.574,10	1.638,99	1.594,97
---	-----------------	-----------------	-----------------

Financiële gegevens

Gemiddelde loonsom regulier personeel	58.600	57.207	56.946
Gemiddelde loonsom studenten	34.500	33.487	33.238
Personeelsratio	78%	78%	77%